

Fagfornyelsen - Første innspillsrunde Vg1 design og tradisjonshåndverk

Uttalelse - Norske Fag- og Friskolers Landsforbund

Status	Innsendt til Utdanningsdirektoratet Innsendt og bekreftet av instansen via: gina@friskoler.no
Innsendt av	Gina Maria G. Østmoe
Innsenders e-post:	gina@friskoler.no
Innsendt dato	16.02.2019
Hvilken organisasjon?:	Norske Fag- og Friskolers Landsforbund Organisasjon (Privat)
Stilling	Organisasjonskonsulent

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

Om faget Vg1 design og tradisjonshåndverk

1. FAGETS RELEVANS

Opplæring i Vg1 design og tradisjonshåndverk skal sikre at samfunn og arbeidsliv i fremtiden har tilgang på tradisjonell utøvende håndverkskompetanse. Dette er for å ivareta den immaterielle kulturarven, men også for nyskaping av produkter innen tjenester basert på håndverk og design. Eleven skal i opplæringen få håndverksmessige ferdigheter innfor et bredt spekter av materialer og teknikker som krever håndlag. Gjennom egne og medelevers ulike arbeider skal elevene utvikle forståelse for produksjonsprosesser i ulike håndverksyrker og videre utdanningsmuligheter. Opplæringen skal bidra til at den enkelte skal utvikle tro på egne skapende krefter og evne til å se og bruke lokale, nasjonale og internasjonale ressurser.

2. KJERNEELEMENTER

2.1. HÅNDVERK OG MATERIALER

Kjerneelementet dreier seg om ulike materialer og håndverksteknikker. Eleven skal lage produkter av ulike materialer for hånd og ved hjelp av maskiner og utstyr. Dette omfatter også praktisk problemløsning med bevissthet for tradisjon og nedarvet erfaring. Gjennom kjerneelementet oppnår eleven praktisk erfaring som viser sammenheng mellom materialer og bruk av teknikker, verktøy og maskiner.

2.2. FORM OG FUNKSJON

Kjerneelementet er en viktig faktor ved utforming av håndverksprodukter. Produktets form, utseende og uttrykk er knyttet til dets funksjon. Eleven skal ved praktisk utprøving og eksperimentering med formelementer utvikle formspråk og forståelse for denne sammenhengen. Bevissthet om dette samspeillet er vesentlig ved utvikling av produkter som skal møte et marked.

2.3. KULTUR OG TRADISJON

Kjerneelementet er en del av vår identitet og immaterielle kulturarv. Kulturforståelse innebærer her å kjenne til den tradisjonelle norske, samiske og internasjonale håndverks og stilhistorie. Vg1 design og tradisjonshåndverk er med på å utvikle elevens fremtidige identitet og kulturforståelse.

3. VERDIER OG PRINSIPPER

I Vg1 design og tradisjonshåndverk er det å ha innsikt i norske, samiske og internasjonale kulturer og tradisjoner sentralt. Gjennom kunnskap om design og tradisjonshåndverk styrkes mangfold og dører åpnes mot verden og fremtiden. Estetisk sans etableres i møte med ulike kulturelle uttrykk, dette bidrar til å forme identitet og løfte fram nye perspektiver. Praktisk yrkesutøvelse krever evne til å reflektere og gjøre vurderinger. Gjennom Vg1 design og tradisjonshåndverk utvikles bevissthet om materialbruk og bærekraft og hvordan menneskets levesett påvirker naturen og klimaet. Ved å lære om, og gjennom skapende virksomhet, utvikles

evnen til å uttrykke seg på ulike måter, stille nye spørsmål og løse problemer vi enda ikke kjenner.

4. TVERRFAGLIGE TEMAER

4.1. FOLKEHELSE OG LIVSMESTRING

I Vg1 design og tradisjonshåndverk styrkes folkehelse og livsmestring gjennom praktisk skapende arbeid. Elevene utvikler håndlag og arbeidsrutiner samt evne til problemløsning og fabulerende tankeprosesser. Dette gir utholdenhet i møte med hverdagslivets ulike utfordringer. Gjennom medgang og motgang i skapende prosesser bygges livsmestring og identitet. Ved handlingsbåren opplæring lærer eleven å kommunisere, formidle og gi uttrykk for meninger, ideer og følelser i dialog med andre.

4.2. DEMOKRATI OG MEDBORGERSKAP

I Vg1 design og tradisjonshåndverk tilegner eleven seg kunnskap om nasjonal, samisk og internasjonal kultur. Hvordan vi oppfatter andre og hvordan andre oppfatter oss formes av dette. Identitet knyttet til kulturarv er viktig i dagens komplekse og globale samfunn, hvor det blir stadig viktigere å definere sin egen identitet. Innfor demokrati og sentrale menneskerettigheter som ytringsfrihet, stemmerett og organisasjonsfrihet er immateriell og materiell kulturarv sentral. Gjennom delingskultur innenfor håndverksfagene vil elevene få innsikt i at demokratiet har ulike former og uttrykk.

4.3. BÆREKRAFTIG UTVIKLING

I Vg1 design og tradisjonshåndverk fokuseres det på bærekraftig utvikling gjennom kritisk refleksjon over produksjonsmetoder. I verkstedene møter elevene krav om miljøbevisst bruk av materialer og verktøy. Erfaring med praktisk problemløsning, innovasjon og entreprenørskap gir elevene grunnlag for nyskapning, reparasjon, vedlikehold og valg av holdbar kvalitet. Gjennom produksjon av lokale varer og tjenester gis forståelse for sammenhengen mellom sosiale og økonomiske forhold som forbereder eleven på å ta ansvarlige og miljøbevisste valg.

5. GRUNNLEGGENDE FERDIGHETER

5.1. MUNTlige FERDIGHETER

Muntlige ferdigheter i Vg1 design og tradisjonshåndverk innebærer å uttrykke meninger og drøfte problemstillinger. Det er å lytte til, gi respons, videreutvikle innspill fra andre og fremme egne meninger i spontane og forberedte samtaler. Samtale om estetikk, design og produksjonsprosesser med kunder, kolleger, leverandører og andre samarbeidspartnere er sentralt. Det innebærer bruk av fagspråk, formidling av egne meninger og deltakelse i faglige diskusjoner.

5.2. Å KUNNE SKRIVE

Å skrive i Vg1 design og tradisjonshåndverk innebærer å planlegge og dokumentere arbeidsprosesser skriftlig og gjennom bilder. Det innebærer også å kunne ytre seg forståelig, uttrykke meninger, skrive problemstillinger, dele kunnskap og erfaringer gjennom fagspråk.

5.3. Å KUNNE LESE

Å kunne lese i Vg1 design og tradisjonshåndverk innebærer å kunne forstå og bruke innholdet i faglitteratur, bilder, illustrasjoner og arbeidstegning. Lesing gir innsikt i andres erfaringer, meninger, opplevelser og skaperkraft, uavhengig av tid og sted. Å lese handler om å skape mening fra tekst og bilder.

5.4. Å KUNNE REGNE

Å kunne regne i Vg1 design og tradisjonshåndverk innebærer å kunne bruke matematikk på en praktisk måte. Dette innebærer å kunne velge strategier for problemløsning, og å kunne bruke passende måleenheter og presisjonsnivå og utføre beregninger. Å kunne regne innebærer beregning av pris, vekt, volum, mengde, vinkler, størrelser, styrkeforhold og tid. Det innebærer analyse og konstruksjon av former, strukturer, proporsjoner og komposisjoner.

5.5. DIGITALE FERDIGHETER

Digitale ferdigheter i Vg1 design og tradisjonshåndverk innebærer å kunne søke og dele informasjon, hente inspirasjon og til dokumentasjon. Kritisk bruk av kilder, og utøvelse av digital dømmekraft er en del av de digitale ferdighetene. Det går inn som et element i ferdigheten å kunne bruke digitalt utstyr hensiktsmessig og forsvarlig for å løse praktiske oppgaver og være kreativ og skapende.

6. KOMPETANSEMÅL

Kommer i neste innspillsrunde

7. FAGSPESIFIKK OMTALE AV VURDERING

Kommer i neste innspillsrunde

8. SPØRSMÅL TIL KAPITTELET "OM FAGET"

Vi ber om innspill til kapittelet "Om faget" (den første delen i læreplanen). Det vil bli mulighet til å gi innspill til hele læreplanen i neste innspillsrunde. Læreplanen vil dessuten høres formelt i perioden fra juli til november 2019.

8.1. FØRST TO SPØRSMÅL KNYTTET TIL HELE TEKSTEN I "OM FAGET"

"Om faget" skal gi en tydelig retning for arbeid med kompetansemål og en ramme for hva elevene og lærlingene skal lære i faget.

? 1. Et av målene med de nye læreplanene er at de skal være fremtidsrettet. Synes du at beskrivelsen i "Om faget" i Vg1 design og tradisjonshåndverk er fremtidsrettet? Hvis ikke, har du forslag til endringer?

Ja

For framtida trenger vi å utvikle det hele mennesket og ikke bare teoretiske ferdigheter. Dette gir i større grad skapende og handlende mennesker. Å utvikle håndlag, uttrykksmåter og teknikker basert på tidligere generasjoners erfaring, er fremtidsrettet.

? 2. Synes du at beskrivelsen i "Om faget" i Vg1 design og tradisjonshåndverk gir et godt grunnlag for videre opplæring i utdanningsprogrammet? Hvis ikke, har du forslag til endringer?

Nei

Beskrivelsen gir et godt grunnlag, men mangler et viktig punkt: Å trene og utvikle motoriske ferdigheter som grunnlag for det videre utdanningsløpet. Dette krever mye tid og trening. Å utvikle motoriske ferdigheter er grunnleggende for å oppnå presisjon i faget. I tillegg er det viktig at VG1 gir rom for fordypning i et materiale og/eller en teknikk som en forberedelse til VG2 og VG3.

8.2. SÅ ET SPØRSMÅL KNYTTET TIL HVER AV DELENE I "OM FAGET"

? 3. Synes du at beskrivelsen av innholdet i fagets relevans på Vg1 er relevant for den enkelte elev? Hvis ikke, har du forslag til endringer?

Ja

Det er bra at den imaterielle kulturarven og begrepet håndlag fremheves her. Det er også viktig å nevne at eleven utvikler tro på egne skapende evner.

? 4. Synes du at beskrivelsen av innholdet i fagets relevans på Vg1 er relevant i et bredt samfunns- og arbeidslivsperspektiv? Hvis ikke, har du forslag til endringer?

Nei

Det bør legges til at dette faget er relevant i et større samfunnsperspektiv. I tillegg til å ivareta kulturarv og å bidra til nyskaping av produkter, er dette faget relevant for samfunnet fordi det nyttiggjør kulturarv og gammel kunnskap. Dette er kunnskap som kan være relevant for framtidig problemløsning i samfunnet og videre samfunnsutvikling.

? **5. Synes du at kjerneelementene i Vg1 dekker det sentrale innholdet i utdanningsprogrammet? Hvis ikke, har du forslag til endringer?**

Ja

Kjerneelementene dekker det sentrale innholdet, men bør presiseres på to punkter.

Under "Form og funksjon" står det at utviklingen av estetisk sans og forståelse av funksjon, er vesentlig i møte med et marked. Estetisk sans og forståelse av funksjon er viktig ut over den verdien det gis i et marked. Det er blant annet viktig for å skape meningsfulle omgivelser for mennesket og samfunnet.

I tillegg kan det presiseres at eleven skal lage produkter med **ulike håndverktøy**, ikke bare for hånd.

? **6. Synes du at beskrivelsen av verdigrunnlaget i Vg1 dekker de viktigste verdiene og prinsippene fra overordnet del av læreplanverket (kapittel 1 og 2)? Hvis ikke, har du forslag til endringer?**

Ja

Ingen kommentar fra instansen

? **7. Vi har tre tverrfaglige temaer i overordnet del av læreplanverket, folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling. Synes du at beskrivelsen av de tverrfaglige temaene er dekkende for Vg1? Hvis ikke, har du forslag til endringer?**

Ja

Beskrivelsen er god, men bør presiseres på to områder.

Under "Folkehelse og livsmestring" bør viktigheten av ergonomi, riktig bruk av kroppen og gode arbeidsstillinger presiseres.

Under "Bærekraftig utvikling", bør det legges til to presiseringer som foreslått med uthevet skrift: "I VG1 design og tradisjonshåndverk fokuseres det på bærekraftig utvikling gjennom kritisk refleksjon over produksjonsprosesser **og materialvalg**. I verkstedene møter elevene krav om miljøbevisst **og økonomisk** bruk av materialer og verktøy."

8. Vi har fem grunnleggende ferdigheter: Muntlige ferdigheter, å kunne skrive, å kunne lese, å kunne regne og digitale ferdigheter. Synes du at beskrivelsen av de grunnleggende ferdighetene er relevante for Vg1? Hvis ikke, har du forslag til endringer?

Nei

Med utgangspunkt i at digitale ferdigheter nå løftes fram, er det mer enn noen gang viktig å sikre fokus på motoriske ferdigheter. Derfor bør dette legges til som en grunnleggende ferdighet.

5.6. Motoriske ferdigheter

Motoriske ferdigheter innebærer i Vg1 Design og tradisjonshåndverk at eleven øver opp ferdigheter og presisjon i skapende arbeid med hendene. Dette er en kompetanse som må innøves. Motoriske ferdigheter gir grunnlag for presisjon og kvalitet i design- og tradisjonshåndverksfagene.